Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го СЕРПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 18, 1954. No. 158. VOL. LXI.

ПАЛАТА ПРИЙНЯЛА КОМПРОМІСОВИЙ ЗАКОН ПРОТИ КОМУНІСТІВ

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО СМЕРТНУ КАРУ ДЛЯ ШПИГУНІВ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів більшістю 305 до 2 голосів прийняла закон про поставлення поза законом комуністичної партії в ЗДА. Минулого тижня подібний закон прийняв Сенат всіми голосами присутніх сенаторів. Закон, прийнятий Палатою Репрезентантів, ставить поза законом комуністичну партію та позбавляє її всіх тих привілеїв, якими втішаються організації, але не передбачає карати всіх членів цієї партії, як цього домагається закон, який прийняв Сенат. Сенат прийняв також закон про смертну кару для шпигунів і під час миру, яку вже давніше прийняла Палата Репрезентантів. Тепер ці два закони, прийняті обома палатами Конґресу, мусить узгіднити окрема Комісія, і що тільки тоді піде цей закон до підпису президента Айзенгавера. З Білого Дому повідомляли, що президент був би поставив „вето" проти тієї редакції цього закону, яку прийняв Сенат. Тепер є надія, що уряд погодиться на ці зміни, які зробила Палата Репрезентантів, як це можна догадуватися з нарад, які мав президент з республіканськими представниками на спільній конференції. Деякі правники в Конґресі гадають, що ці протикомуністичні законопроєкти в Конґресі нарушують Конституцію, бо позбавляють комуністичну партію права вносити апеляцію до судів. Палата Репрезентантів вирішила, що комуністичні партії не повинна мати ті права, які мають політичні організації, але не можна карати членів комуністичної партії за саму тільки приналежність до неї. Ще в Сенаті сенатор Джан Шерман Купер твердив, що згідно з Першою Поправкою до Конституції не можна карати людину за її думки, тільки за її діла. Палата Репрезентантів стала на становищі сенатора Купера і викинула з законопроєкту пункт про кару за приналежність до комуністичної партії, яка мала виносити п'ять років, $10,000 грошевої кари, або обидві кари разом.

Конґресова комісія для вивчення комунізму

Мілвокі, Вис. — Конґресмен Чарлз Дж. Керстен, голова окремої Конґресової Комісії для вивчення комуністичної агресії в усьому світі, промовляючи на зборах Товариства Роздрібних Продавців, заявив, що його комісія досліджуватиме совєтські впливи в країнах Західної Півкулі, головним чином в державах Латинської Америки. Він сказав, що вже початкові досліди конґресмена Петрика Дж. Гілмінґса виявили, що скинений ґватемальський президент Якобо Арбенґ Ґузман був не тільки „під комуністичним впливом", але намагався осягнути практичні цілі, які йому ставила Москва". Керстен заявив, що спроба збити президента Нікараґви і страйк у Гондурасі — були керовані рукою з Москви, щоб тим способом захопити контролю в Центральній Америці.

Жінки домагаються звільнення комуністів із ОН

Шікаґо. — Крайове Товариство Жінок-правників на своїх триденних нарадах під час 55-ої річної конвенції домагалося звільнити із Об'єднаних Націй всіх комуністичних шпигунів і їхніх прихильників. В однодушно прийнятій резолюції жінки-правники просять президента Айзенгавера, вплинути на американську делегацію до ОН, щоб вона подбала про те, щоб з числа співробітників ОН звільнили всіх комуністів та їхніх попленчатів. Резолюція вказує на те, що в Об'єднаних Націях ще й далі діють комуністичні урядовці на шкоду ЗДА, хоч цю справу досліджувала Сенатська Підкомісія внутрішньої безпеки під проводом сенатора Вільяма Е. Дженнера. Цей внесок поставила панна Джозефін Пісані, професорка політичних наук в Квінському каледжі, яка довший час вивчала працю комуністичних урядовців у ОН в Ню Йорку.

Комісія Гувера досліджує державне нерухоме майно

Вашинґтон. — Комісія для реорганізації уряду ЗДА, яку очолює бувший президент Герберт Гувер, вирішила дослідити також і справу державного нерухомого майна. Гувер заявив, що окрема група в його комісії змагає до того, щоб в ділянці державного нерухомого майна панували „здорові господарські відносини" в керуванні цим майном, його розбудові, плянуванні і купівлі нерухомостей". Він заявив, що це дуже важливе, щоб урядові інвестиції в нерухоме майно звести до мінімуму. Цю окрему групу, яка має досліджувати справу державних нерухомостей, очолює Джан Р. Лоц з Ню Йорку, бувший голова Стовен і Вебстер Енджінірінґ Корпорації.

ВІДБУВСЯ ТРЕТІЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ ЗДВИГ СУМА

В днях 14 і 15 серпня ц. р. в Українському Селі, Бавнд Брук, стейт Ню Джерзі, відбувся Третій Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг Спілки Української Молоді Америки. Ціллю цьогорічного Здвигу — як це сказано в проголошенню — було: запротестувати проти влаштування Москвою в Україні святкувань з нагоди 300-ліття т. зв. „возз'єднання" України з Росією і заманіфестувати готовість боротися до остаточної перемоги над росіо-большевицьким окупантом за Українську Самостійну Соборну Державу. — На широкій зеленій площі, оточеній деревами, майоріла висока трибуна з величезною емблемою СУМ'у. Вибилискували сотки авт, що ними сумівці і гості з'їхалися на зустріч з близьких і далеких місцевостей. На здвигу були представлені 30 сумівських осередків і численна публіка — старше громадянство. — З промовою виступив на Здвигу республіканський кандидат на сенатора із стейту Ню Джерзі Кліффорд Кейс, який м. ін. заявив: „Невгамовний, нещасливий народ України довго терпів агонію тиранії. Найновіший і найчорніший прояв цієї тиранії — це імперіялістичний комунізм. Але непереможний дух українського народу стоїть як маяк для всього світу, і світ повинен його шанувати". — На тему 300-ліття Переяславського договору, сфальшованого Москвою, виголосив реферат проф. О. Оглоблин, а іменні Головної Управи СУМА звернувся до присутніх її голова п. Василь Омельченко. Усні привіти численні представники українських церков і громадських організацій, між ними представник Українського Народного Союзу адв. М. Пізнак. — Після Богослужень і схвалення резолюцій відчитано телеграму з привітом Здвигові від президента Айзенгавера, а також від конґресменів Ритера В. Родіно та Ч. Керстена і від сенаторів Стайлеса Бриджеса, Александра Вайлі, Леверетта Салтонстола, Ірвінґа М. Айвса, Джорджа Д. Ейкена, Гомера Е. Кейпгарта, Г. Александера Смита, від посадника міста Ню Йорку, члена делеґації ЗДА до ОН Фредерика Ропе, від департаменту справедливости та інших. Також багато письмових привітів прибуло від українських церковних, громадських і політичних організацій. Імпозантно виглядала дефіляда сумівських колон перед трибуною, на якій зайняли місця члени почесної президії. Понад тисячу сумівок, сумівців і членів Юної СУМА в уніформах перейшли церемоніяльним маршем під оплески і привітальні вигуки публіки. Виступи сумівських осередків з показом художньої самодіяльности і спортові змагання засвідчили не абиякий зріст артистичної і спортової вмілости. На Здвизі виступив також сумівський хор осередків нюйорської метропольної округи і дві сумівські оркестри з Воффало і Джерзі Сіті. — Про Третій Здвиг СУМА в „Ню Йорк Таймс" в минулу неділю і в понеділок появилися дві згадки.

● Король Норвеґії Гаакон VII прибув з офіційною візитою до королеви Юліяни Голляндії...

Англо-китайські переговори про торгівлю

Пейпінґ. — Англійські соціялістичні парляментаристи, які під проводом кол. прем'єра Етлі прибули до Пейпінґу, провели перший день у комуно-китайській столиці в довгоднинних розмовах про можливості пожвавлення торгівлі між Англією і комуністичним Китаєм. Англійські парляментаристи дуже цікавилися новою конституцією, що має бути введена в комуністичному Китаї. Очевидно, що їхні комуно-китайські господарі давали їм негайно пояснення на тему „демократичности" нових порядків під їхнім режимом. Бенкети для англійських гостей і приязний тон комуно-китайської преси та радія у відношенні до Англії різко суперечать з новими атаками на американську політику, ворожу китайській „демократії". Комуно-китайці називають два найбільші американські гріхи: заборону вивозити до комуністичного Китаю товари стратегічного характеру і контролювання американськими кораблями східньо-азійських вод, що дозволяє, мовляв, „піратам Чіянґ Кай-шека нападати на кораблі, які пливуть до комуно-китайських портів".

Рі певний дальшої американської допомоги

Сеул. — Старенький південно-корейський президент Синґман Рі, вернувшись до Кореї, промовляв на маніфестації з нагоди шостих роковин проголошення самостійности Кореї. Він уперше признався, що не думає „ні нині, ані завтра" розпочинати воєнний похід на північ, але заявив, що визволення Північної Кореї від комуно-китайської окупації і об'єднання Кореї мусить прийти „за заздалегідь устійненим пляном". Він не пояснив ближче, який це плян. Рі запевняв, що З'єдинені Держави напевно допоможуть Кореї зброєю, вирядом і грішми, коли корейський нарід почне визволяти себе власними силами з комуністичної неволі.

В Індо-Китаї виміняють всіх полонених

Ганой. — Між Францією і в'єтмінськими комуністами прийшло до порозуміння в справі виміни полонених за час 8-літньої війни в Індо-Китаї. Деякі з цих полонених перебувають у полоні більше як 7 років, інші, як напр., з фортеці Дієнбієнфу — кілька місяців. Міжнародна комісія для справ перемир'я займалась досі найбільше справою полонених.

Перед ратифікацією пакту про іранську нафту

Теґеран. — Іранський парлямент може тільки затвердити, або відкинути пакт, що його підписано несповна два тижні тому між іранським урядом і 8 світовими нафтовими концернами. Ця сама засада стосується до згаданих 8 нафтових концернів, що з них кожний зокрема має прийняти або відкинути умову на своїй дирекційній раді. Заявив це Говард Пейдж, представник Стандарт Ойл Компані з Ню Джерзі, який від імени всіх 8 нафтових концернів голосував не переговорах.

ЗДА ПРОТИ ЗМІНИ ПАКТУ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ СПІЛЬНОТИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТКУ, ЩО ЗДА ПІДТРИМАЮТЬ ПРОПОЗИЦІЇ ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕМ'ЄРА. — ГОЛЛЯНДІЯ ВІДКИНУЛА ВНЕСОК МЕНДЕСА-ФРАНСА. — КРИЗА В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Вашинґтон. — З усіх західних держав доходять відомості про крайньо неприхильну реакцію на нові пропозиції французького уряду щодо змін в тексті західнього пакту Оборонної Спільноти. Державний Департамент проголосив заяву, в якій заперечує подану вчора „Ню Йорк Таймс-ом" відомість, наче ЗДА, хоч і дуже нерадо, все ж підтримають нові пропозиції французького прем'єра. В заяві державного департаменту сказано, що французький уряд знає про непохитне становище ЗДА, що торкається повної - державного і недискримінаційного характеру пакту Оборонної Спільноти. Позатим речник державного департаменту відмовився входити в деталі цієї справи, відіславши цікавих журналістів до самого державного секретаря на його найближчій пресовій конференції. Уряд З'єдинених Держав, який є сиґнатарем пакту Оборонної Спільноти, стримається від дальших заяв до часу, поки цю справу вирішить конференція закордонних міністрів шести держав, сиґнатарів пакту Оборонної Спільноти, які з'їдуться на дводенні наради в четвер до столиці Бельгії, Брюсселі. Тим часом з столиці Голляндії Гааґи наспіла відомість, що голляндський уряд вважає неприйнятливими пропозиції Мендеса - Франса. Позбавлення пакту Оборонної Спільноти його понад - державного характеру змінює, мовлям основно той пакт і „дуже знеохочує уряд Голляндії". Голляндський уряд звертає увагу, що запроєктовані зміни є такі поважні й глибокі, що вони мусіли б знайти затвердження парляментом. Все ж, Голляндія залишає відчинені двері для переговорів заявою, що вона „піддає французький проєкт дальшим студіям".

Найглибше й найпогане вражения французький проєкт зробив у Західній Німеччині, де, як подають американські кореспонденти, настала атмосфера політичної кризи. Канцлер Аденауер вернувся з свого літнього відпочинку в Чорногорі (Шварцвальді) до Бони, приготовлючися до виїзду до Брюсселю на згадану конференцію шести міністрів закордонних справ. Справу погіршує відомість, наче б французький уряд повідомив Західню Німеччину, що проєкт Мендеса-Франса має ультимативний характер, отже можна його прийняти або відкинути, але не можна буде його змінити, бо, мовляв, у французькому парляменті нема більшости за первісним текстом пакту і можна перевести ратифікацію тільки того пакту тільки після прийняття запропонованих змін. З другого боку західня преса висловлює переконання, що деякі найяскравіші пункти в проєкті Мендеса-Франса, що їх очевидячки неможливо прийняти — як наприклад дискримінаційні постанови у відношенні до Західної Німеччини — були згори подумані, як предмет торгу. Тому сподіваються, що в Брюсселі йтимуть палкі й бурхливі наради.

Також в Англії реакція на французький проєкт насправді неґативна. Англійці найбільш занепокоєні тенденцією французького прем'єра пов'язати остаточну ратифікацію пакту Оборонної Спільноти з справою переговорів з СССР про об'єднання Німеччини. Тим часом Англія стоїть на становищі, що це дві зовсім окремі справи, що їх неможливо в'язати: таке становище зайняли всі три західні держави на Берлінській конференції і вони далі є одним із принципів англо - американської політики у відношенні до проблеми обєднання Европи й з'єднання Німеччини.

МИНУЛА НЕДІЛЯ — СПРАВЖНІЙ „ПЛАСТОВИЙ ДЕНЬ" НА „СОЮЗІВЦІ"

ПОНАД 50 ПЛАСТУНІВ У ГОСТЯХ НА „СОЮЗІВЦІ"; ВЕЛИКА ІМПРЕЗА МИСТЕЦЬКОЇ САМОДІЯЛЬНОСТИ І ФІЗИЧНОЇ СПРАВНОСТИ; ЗАХОПЛЕНА ПУБЛІКА

Минулої неділі, 15-го серпня, пополудні, побувало на добросусідських відвідинах на „Союзівці" доброї півсотні пластунок і пластунів з віддаленої на приблизно 75 миль їхньої оселі в Іст Четгем, влаштувавши на „Союзівці" справжній „Пластовий День", який з захопленням прийняли численні гості „Союзівки". Пластуни, під проводом свого таборового команданта д-ра Ярослава Падоха та інших провідників, приїхали біля 2-ої години пополудні автобусом і, „висадившись" біля гаражу при в'їзді на „Союзівку", вмаршували на подвір'я струнким, здисциплінованими рядами і — як звичайно — з піснею на устах. Це справді не абияка приємність дивитись на обсмалених сонцем і вітром, повних сили і життєрадости юначок та юнаків, яким „море по коліна і Міссісіпі по кістки". Після обіду та коротенької перерви, пластуни дали під вільним небом біля клюбу „Веселка", перед численними гостями „Союзівки" і учасниками курсів українознавства, показ мистецької самодіяльности і фізичної справности. Показ попередили відбиванкові змагання між пластовою дружиною та дружиною союзівських гостей. Очевидно, що пластуни, „набили наших" (2:0), дармащо між тими „нашими" був такий „відбиванковий лев" як Адріян Лапичак. Саму імпрезу започаткував оплеск Данило Слободян, вітаючи пластунів від управління „Союзівки". Це вже друга „інвазія" пластунів на „Союзівці" — говорив він, — бо пластуни, властиво, започаткували „Союзівку" своїм табором два роки тому. Тому то вона — їх дім і вони в цьому домі найбільш побажані, бо це вже така вдача пластунів, що вони не забули про тих Іхали б, вони завжди залишають його кращим, ніж застали. На привітання Данила Слободяна відповів комендант цьогорічного пластового табору в Іст Четгем і організатор та провідник прогулянки, д-р Ярослав Падох. Дякував за привіт і гостину, підкреслюючи, що „Союзівку" і Пластову Оселю ділить, вправді, 75 миль дороги, але лучить їх та спільна ідея і ті спільні прямування, в яких віддаль не грає жадної ролі. Приклад — він сам, д-р Я. Падох. Пластова Оселя цього року — його дім, бо він комендант табору. Але його дім теж і „Союзівка" — він бо член Союзу, а від останньої конвенції і член його Головного Уряду. Це саме може сказати і більшість пластунів, членів УНС. Усі ми спільно творимо одну велику родину, яких єднає любов до України та змагання, щоб вона була вільна і щаслива, як і ця гостинна американська земля. Від імени Головного Уряду Українського Народного Союзу вітав пластунів головний секретар Григорій Герман. Виправдуючи неприсутність перешкодженого іншими обов'язками пол. предсідника УНС п. Д. Галичина, п. Герман висловив радість з приводу цих відвідин пластунів, організація, цілі та поступування і досягнення яких є гордістю і славою всієї нашої спільноти. Коротко та дотепно промовляв головний контролер УНС та редактор „Шікаґовської Хроніки" у „Свободі" інж. Степан Куропась. Вітаючи пластунів від „периферії" та від „народу", інженер Куропась твердив, що пластуни своїм побутом та виступом на „Союзівці" готові змінити його „світогляд" у тому відношенні, що він перевірить свою засаду: „Гов Вест, Янґ Мен", та рекомендуватиме деяким нашим людям на Заході, щоб вони ішли на Схід, де є „Союзівка" і пластуни, а з ними радість молодости та молодість радости, доказом чого можуть послужити хоч би сиві, але „розсміяні вуса" присутнього при цьому ювілята д-ра Л. Мишуги і такі ж розсміяні очі теж ювілянта гол. касира п. Романа Слободяна. Останнім промовцем на імпрезі був проф. д-р Кость Кисілевський, керівник курсів українознавства на „Союзівці", що вітав пластунів від імени курсантів та учителів, підкреслюючи при цьому пластові заслуги в ділянці українознавства. У програмі імпрези, якою керував відомий між пластунами „Цюха" — Юрко Ференцевич, були співи, танці, гра на бандурі та виступ їхньої оркестри і зокрема вежі та інші покази фізичної справности, якими керував п. Роман Петріна. З пластунами, крім д-ра Падоха, відвідали „Союзівку" теж деякі інші пластові виховники і опікуни, між ними „чудотворець" Пластової Оселі в Іст Четгем інж. О. Клюфас, крайовий комендант пластунів інж. Т. Дурбак, член управління Пластової Оселі п. Сушків, голова пласт. себніорату п. З. Корчинський та інші. У вільних хвилинах пластуни оглянули „Союзівку" та її влаштування, а на запрошення учасники курсів українознавства показали їм ще дещо із своїх вмілостей, головно танцювальних. Відїхали пластуни пізно ввечері, прощаючи „Союзівку" гомоном своєї життєрадісної пісні, який разом із згадкою про пластунів, назавжди залишиться в серцях і споминах тих, що її чули.

П-ні В. Цегельська, п. А. Радванський і проф. Б. Перфецький у програмі вечора мистецької розваги на „Союзівці"

Не зважаючи на те, що в програмі „Союзівки" з кінцем минулого тижня були відвідини пластунів у неділю, попереднього дня, в суботу 14-го серпня, відбувся вечерьї традиційний вже на цій вакаційній оселі Українського Народного Союзу вечір мистецької програми, цим разом з виступами таких висококваліфікованих артистів, як пані Вероніка Цегельська, співачка з кольоратурним сопраном, високоталановитий артист і актор п. Анатоль Радванський та видатний наш піяніст п. Богдан Перфецький. Пані Цегельська в двох виступах відспівала Безкоровайного: „Чари ночі", Людкевича: „Ой нависли чорні хмари" та Ярославського: „Нема в світі . . ." і дві арії Аделі з оперети Штравса: „Лилик". На фортепіяні акомпанював п. Б. Перфецький. П. Анатоль Радванський, приїзд якого завдячує „Союзівка" д-рові В. Галанові, в першому виступі теж при фортепіяновому акомпаніяменті п. Б. Перфецького, відспівав кілька мілих „сентиментальних пісеньок", а в другому виступі виголосив свій капітальний монолог: „Юзько Калафатюк", викликаючи справжні гураґани щирого сміху. Присутні на „Союзівці" численні гості з багатьох місцевостей довго оплескували небуденних артистів. Виступи пані Цегельської та пп. Радванського і Перфецького становили другу частину вечора, першу частину якого заповнили своєю мистецькою самодіяльністю учасники курсів українознавства. На програму їхньої частини, крім короткого слова проф. К. Кисілевського, керівника курсів, склалися пісні, танці та деклямації. Виступ приготовив другий учитель курсів, проф. Іван Близняк, і гості з найбільшим подивом прийняли виконавців програми, що за найкоротший час, бо тільки двох тижнів, впродовж яких тривають курси, потрапили не тільки приготувати програму, але й поставити її на відповідному рівні. Курсанти, — це майже виключно уроджені Америки, але тої ніхто не був би пізнав по їхній українській мові і вимові під час виступу.

Покращання взаємин Єгипту з Заходом

Каїро. — Після того, як єгипетський прем'єр Нассер вернувся з паломництва до Мекки, що його використав для політичних розмов в Савдійській Арабії, міністер національної оборони Салем полетів до Іраку на переговори з королем Фейсалем II і прем'єром Нурі аль-Саїдом. Майор Салем, який недавно відвідав був Ливан, плянує поїхати до Сирії після відвідин в Іраку. Прем'єр Нассер заповів на осінь подорож до Пакистану, можливо й до Індії. Ці поїздки єгипетських міністрів до країн Близького Сходу, і то здебільша таких, які пов'язані різними договорами з Заходом, коментують, як доказ наближення й Єгипту до Заходу. Єгипет, мовляв, є тепер схильний ввійти в оборонну систему на Близькому Сході, який патронують З'єдинені Держави й Англія. Ця остання буцімто вже вислала перший транспорт зброї для кращого вивінування єгипетської армії: перед підписанням англо-єгипетської умови про евакуацію Суезу таких фактів не можна було собі навіть уявити.

● В Ля Пас в Болівії закінчилася Міжамериканська Індійська Конференція, на якій прийнято резолюцію, щоб усім жінкам і неграмотним надати право голосування.

В АМЕРИЦІ

● Великі пекарні хочуть піднести ціни на білий хліб, подібно як це зробили з цінами на темний хліб. Відома фірма „Томас" піднесла ціну на одного хліба, а „Ворд Бейкінг Компані" повідомляє, що піднесе ціну на одного цента за пробілий хліб.

● З Вашинґтону повідомляють, що стараються за те, щоб на учительську працю приймали також і тих учителів, які вийшли заміж, щоб таким способом захотити дівчат до вчительської праці. Під час депресійних літ заміжніх учительок звільнили з праці. В стейті Огайо в 1952 році було 59 відсотків заміжніх учительок у публічних школах.

● Президент Айзенгавер запросив членів свого кабінету на пікнік до свого літнього Білого Дому в Кемп Дейвід в Меріленді. Пані президентова гостила рідню членів кабінету, з президентом Айзенгавером.

● Державний департамент повідомив американську амбасаду в Москві, що 15 совєтських студентів можуть вносити прохання про видання їм віз на в'їзд до ЗДА, але не тепер, бо під час літніх ферій редактори комсомольських часописів не мали б нагоди зустрінутися з американськими студентами.

● Сенат вирішив оплачувати адвоката, який боронитиме Джозефа МекКарті під час судового під час засідань спеціальної комісії. Адвокатові платитимуть за втрачені дні під час переслухань у відношенні до 11,600 долярової річної платні.

● Канадійський лікар д-р Розаріо Фонтен ствердив, що славне канадійське п'ятерня Еміля Діон померла від удушення. Вона була хвора на епілепсію. Під час атаки епілептичного нападу вона обернулася лицем до подушки і удушилася.

● Дев'ятьом засудженим філядельфійським комуністам загрожує кара до п'ятох років тюрми і 10-тисячної долярової кари. Засуджені комуністи — це: Бенджамін Вайс, Сем Гобельоф, Волтер Ловенфельс, Джозеф Кузьма, Роберт Клонски, Шерман Лябовіц, Ірвін Кац, Дейвід Дюбінски і Томас Нейбрід.

В СВІТІ

● Японське міністерство закордонних справ повідомило, що уряд ЗДА просив вибачення в японського уряду за те, що американські військові органи переводили потайки допити японських „дипломата", керівника шпигунської сітки Юрія Растворова, який „вибрав свободу", — і вивезли його до ЗДА, не повідомивши про це Японію. Японії запротестувала проти перевезення Растворова до ЗДА, бо він діяв офіційно як 2-ий секретар совєтської амбасади в Токіо, на терені Японії.

● Ще один польський моряк утік від комуністів. 23-літній член залоги „Баторія" скочив у море в момент коли відчепили були лінву, що в'язала корабель з прилом у порті в Копенгазі. Голляндські моряки витягнули втікача з води, і він попросив передати його голляндській владі. Втікач відмовився назвати своє прізвище. „Баторій" ждав 10 хвилин біля Копенгагі, після чого поплив далі до Гавру.

● Французький шкільний автобус, в якому їхало кількадесят хлопців і дівчат на гірську прогулянку, впав у пропасть біля Обену у Франції. Причина катастрофи — попсовані гамулці. 18 осіб згинули на місці, 26 ранених. Всі вони мали від 15 до 20 років.

● Совєтські моряки, члени залоги танкеру „Туапсе", що його перехопили були і забрали на Формозу китайські націоналісти, розпочали голодівку — повідомляє совєтська преса. Вони зробили це на знак протесту проти жінок дуже гострих способів переслухування їх, щоб поведінку з ними і намовляння їх до зради своїх комуністичних звірниках.

● Княжна Анна, молодша донечка королеви Єлисавети II, скінчила 4 роки. Вона дістала з цієї нагоди багато дарунків, але того, чого собі найбільше бажала, їй не подарували: живої мавпочки. Вона захоплилася мавпами, побачивши їх в Ґібралтарі під час недавніх відвідин з матір'ю цієї твердині. Але її мати рішуче спротивилася, щоб у королівському палаці в Англії жила мавпа.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВЕДЛИВИЙ ЗАКОН

Сенат З'єдинених Держав несподіваною акцією з кінцем минулого тижня ухвалив законопроєкт, щоб поставити поза законом комуністичну партію і поробити низку заходів для очищення робітничих спілок від комуністичних елементів та комуністичних впливів. У Сенаті, подібно, як і в Палаті Репрезентантів, був законопроєкт проти комуністичних впливів у робітничих спілках, а поправку, згл. доповнення про поставлення поза законом комуністичної партії, додано несподівано вже під час дебат. Ця поправка тим більше несподівана, що екзекутивна ділянка уряду, зокрема Генеральний Прокуратор і Департамент Юстиції, як і Федеральне Бюро Інвестигацій, були проти такого закону, вважаючи, що він зажене „глибше в підпілля" комуністичну п'яту колону та утруднить контролю над нею. Ще більшою несподіванкою було те, що за такий закон голосували всі приявні 85 сенаторів і не було ані одного голосу проти. Вважають, що коли б були приявні всі сенатори, то ухвала була б перейшла теж одноголосно.

У слід за ухвалою Сенату, Палата Репрезентантів зі свого боку прийняла минулого понеділка, 16-го вересня, подібний законопроєкт про поставлення поза законом комуністичної партії, з тою різницею, що не встановляє кар за приналежність до тієї партії. Голосування в Палаті було 305 голосів за і 2 голоси проти законопроєкту. Обидва законопроєкти, щоб стати законом, мусять бути ще узгіднені сенатсько-палатною конференцією та перейти дальшу потрібну процедуру. Але перебіг дебат та ухвали в обидвох палатах Конгресу виявляють виразну тенденцію: законодавці мають уже досить того дивогляду, яким є все ще леґальна комуністична змова проти країни, її конституції і її безпеки.

Застереження Генерального Прокуратора та шефа ФБІ, мовляв, поставлення поза законом комуністів утруднить контролю над ними, не видержують критичних арґументів. Не тільки загальновідомі і доказані факти з міжнародної діяльности комунізму, не тільки комуністична практика в Совєтському Союзі, але й кілька судових процесів проти комуністів у цій країні, які коштували податковцям грубі тисячі долярів, доказали виразно і недвозначно, що комунізм є архизлочином, що нема „ідеального комунізму", а є тільки змова комуністичних злочинців для зорганізованого виконування злочинів. Не маючи влади і екзекутивної сили, комуністи не могли в цій країні поповнити типових для цієї системи злочинів народовбивства, хоч комунізм поповнив такі злочини над американцями в інших країнах, зокрема в Кореї. В цій же країні — комуністична п'ята колона — це не тільки бойова сила проти Конституції З'єдинених Держав, але й стайня та школа шпигунів і зрадників.

В таких обставинах самої назви „підривности" та задньодверної контролі комуністичної п'ятої колони далеко не вистачає. Комунізм, як злочин, повинен бути поставлений поза законом і караний, як злочин. Завданням Департаменту Юстиції, Генерального Прокуратора і ФБІ не є „контролювати" злочини, але боротися проти них і викорінювати їх. А коли вже мова про контролю комуністичних злочинців, то її буде далеко легше здійснювати у призначених для злочинців карних закладах, ніж по міських заулках.

Сенат сказав у цій справі своє слово. Обставини, при яких цю ухвалу переведено, потверджують її популярність. Ініціятиву для переведення такого закону перехоплювали навперемінну республіканці і демократи, бо вони переконані, що позитивна акція для поставлення комуністичних злочинців там, куди вони належать, є в інтересі країни і що того хоче нарід, який за два з половиною місяця вибиратиме своїх нових представників до Конґресу. Закон про заборону злочинної комуністичної змови — справедливий закон і він повинен бути переведений і здійснюваний з повною силою. Арґументи про те, що американський нарід безпечний від комуністичної загрози і що він комунізму не має потреби боятись, є правдивий, але це так само не виправдує законної леґальности комуністичної змови, як і не виправдує її арґумент про кращу можливість законної контролі. Не такі то вже комуністи дурні, щоб полегшувати контролю над собою, а справедливість вимагає того, щоб злочин був названий злочином і щоб за нього законно переслідувано та законно карано.

Зацікавлення закордонними справами

У мирних, нормальних часах зацікавлення народів закордонними справами буває дуже невелике. Воно непомірно зростає тоді, коли міжнародна ситуація стає настільки грізною, що погрожує вибухом війни. Бо війна не тільки потрясає цілим життям країни, виставляє на риск будуччину держави, вимагає глибоких змін в економіці краю, але — найважніше — покликує в ряди збройних сил цілу ґенерацію, від якої вимагає жертви крови. Ясна річ, що тоді хіба тільки нечисленні одиниці можуть „стояти збоку" й почувати себе, начебто „нічого не діялось". Весь нарід поголовно зачеплений безпосередньо, своїми найбільш життьовими справами, своїми буденними інтересами, своїм теперішнім і майбутнім існуванням. Отож на випадок війни, чи безпосередньої воєнної загрози всі починають гарячкуватись і хвилюватись міжнародними подіями, що перехрещують їх життьовий шлях. Остання війна глибоко струснула цілим американським життям, дармащо звичайний громадянин не відчував обниження своєї привичної життьової стопи, бо обмеження в закупні харчів були такі мінімальні, що нарікати могли хіба дуже нескромні одиниці. Але поверх 15 мільйонів осіб пішло до збройних сил, поверх одного мільйона було втрат, із них 393,131 вбитих. Очевидно, що весь американський нарід цікавився тоді живо міжнародними справами.

Проте те зацікавлення було однобічне й поверховне, зумовлене загальним, поверховним й дуже дірявим уявленням про зовнішній світ, що — зрештою — було прикметне не тільки для широких американських мас, але й для керівної політичної верхівки. В іншому випадку не було б прийшло до таких страхітливих помилок, що їх пороблено в Тегерані, Каїро, Ялті і Потсдамі, на терені Китаю і потім на терені Німеччини і Японії. І тому той дуже однобічний підхід американських мас до закордонно-політичних справ — аби тільки побити німців і японців, а решта дрібниця! — виявився в тому настрої наприкінці війни, що перейшов до історії гаслом „Хлопці додому!" З кінцем останньої війни американці відчули, що є „мир" і, наче ножем урізав, перестали цікавитися світом. Тим більше було психічне потрясення — „шок" — після комуністичного перевороту в Чехословаччині, коли американські маси враз усвідомили собі, що вчорашній союзник, якому вони так вірили, перестав бути союзником, а є підступним ворогом.

Віра, що настав тривкий мир, захиталася. А з тим захитанням прийшов зріст зацікавлення закордонно- політичними справами. Загострили його шпигунські афери на терені З'єдинених Держав. Плян Маршала, допомога Греції проти партизанів, ґарантії для Туреччини, НАТО, війна в Кореї — підтримували те зацікавлення. Сьогодні маємо в Америці такий стан, що одні „вірять", що буде війна, інші „не вірять". Але широкі американські кола вже де-де краще орієнтуються в міжнародних справах і де-де більше число читачів щоденної преси перечитує вже також закордонно - політичні вістки та коментарі на закордонно-політичні теми.

В останньому часі у зв'язку з гостротою контроверсії між республіканцями й демократами на тему американської закордонної політики в недавньому минулому (від визнання СССР Ф. Д. Рузвелтом) і тепер, залунали голоси, що американське громадянство повинно ще більше входити в суть закордонно-політичних проблем, знати їх, розуміти і не залишати державної адміністрації, так би мовити, без моральної підпори, яку дає публічна опінія. Речники такого становища вважають, що широкі американські маси вже настільки „підтягнулись" у своїй політичній грамоті, що не зроблять такої помилки, як у 1945 році, згаданими вгорі масовими настроями, що викликали були негайну й повну демобілізацію, яка з черги заохотила Москву до аґресивної політики в Европі і поза нею. Демократичний сенатор Джан Ф. Кеннеді написав на цю тему в останньому тижневому додатку до „Н. И. Таймсу" велику статтю під пророчистим гаслом: „Закордонна політика — це справа народу". Він вказує на нетерпеливість американців у відношенні до американських союзників і загальноамериканську амбіцію бути політичним лідером вільного світу, — поруч із вірою тих самих американців у цілу низку „мітів", дуже шкідливих і дуже невірних, або бодай проблематичних чи дискусійних, напр. про „принципову" вищість американської збройної сили, про безпеку американського континенту між двома океанами, про право американців проводити іншим народам на основі допомоги, що її дано тим народам і т. п. Американський сенатор вказує теж на численні суперечності, що характеризують погляди пересічного американця: платити менші податки, але мати щораз сильнішу армію, — охороняти свій промисл високими митними бар'єрами, але водночас мати широкі можливості закордонного збуту, — не хотіти війни, але й дорікати союзникам, що вони говорять з ворогом. На таких то прикладах Джан Кеннеді доказує, що американський загал повинен більше цікавитися закордонно-політичними справами, щоб не мати вічних претенсій до керівників офіційної політики та щоб кореґувати їх, коли вони дійсно помиляються.

І тому названий сенатор ставить такі тези: 1. теперішня криза вимагає, щоб американська публічна опінія брала більшу участь у формуванні закордонної політики ЗДА, 2. більша участь американської публічної опінії у процесі формування закордонної політики краю вимагає стійкого, рішучого і відповідального проводу, 3. коли уряд оглядається на публічну опінію в закордонно-політичних справах, поки остаточно вирішує деякі закордонно - політичні проблеми, то треба мати добрі й випробувані методи, як перевіряти й оцінювати ту публічну опінію. Американський сенатор називає конкретно різні центри й середовища публічної опінії: школи, церкви, робітничі організації, зорганізовані групи громадянства, преса. Але сенатор Кеннеді слушно противиться тому, щоб сліпо спиратись на голосах публічної опінії. Вона повинна бути тільки важливим чинником у формуванні офіційної політики, за яку відповідає перед народом і перед історією Президент.

В останньому часі множаться приклади, що американська публічна опінія має здоровіший підхід до закордонно - політичних справ, як відповідальні державні чинники, які часто діють під тиском давно закорінених і тепер анахронічних поглядів та пересудів. Говорять про це публічні дискусії, уладжувані різними американськими університетами, де дискутанти з-поміж публіки виявляються здебільша простолінійними й розумнішими від офіційних доповідачів. Те саме можна помічати в „голосах читачів", що їх оприлюднюють американські газети. Радісним є факт, що й відношенні до світового комунізму і до його московського центру американська публічна опінія стає на рішучіший шлях, аніж ступають ними офіційні чинники ,серед яких усе ще, на жаль, діють, хай і не так яскраво і всесильно, як колись, — давні русофільські люди і доктрини. А що пізнання правди мусить бити по Москві та її політиці і сприяти українській справі, то й в інтересі української справи лежить, щоб американці масово цікавилися закордонно-політичними проблемами. Тим паче, що нема справжнього миру і не має виглядів на нього.

Гніздо світового шпіонажу

Втеча д-ра Йона, шефа західньо - німецької служби безпеки, на сторону комуністів, викликала величезний розголос. Вона привела німецьке громадянство до свідомости, що ця країна, по цей і по той бік залізної заслони, з бувшою столицею Берліном стала після останньої війни пристановищем аґентів з усього світу. Ніде на землі не сходяться так близько дві ворожі системи, як у цьому кількамільйоновому місті Середньої Европи. І ніде на світі не стоять так близько один коло одного два мілітарні бльоки з рушницею на плечах. Тому стала ця країна вимріяним місцем діяння аґентів різних держав, тим більше, що, за зобов'язуючими з а к о н а м и окупаційних держав, німецький уряд не має належної свободи протидіяння. А центром цієї тихої, але завзятої боротьби є розбите на чотири частини місто Берлін.

Переглядаючи шпальти німецької преси, набираємо певности, що все сказане відповідає правді. Бо тільки дуже малий відсоток шпигунських випадків дістається на сторінки преси і доходить до публічного відома. Але й ті відомості, які доходять до загалу, або які глядач зуміє заобсервувати „голим оком", малюють аж надто досадно цю вавилонську вежу народів, які зуміли тут улаштувати своїх понад 40 шпигунських центрів.

В Берліні, як і в кожному великому місті, нічне життя починається біля півночі. Знаний у світі Курфюрстендам потопає в морі неонових світел. З каварень, барів і тому подібних льокалів розносяться звуки танкової музики. В одному з барів сидить за буфетом пара людей. Обоє вибагливо вдягнені, розмовляють півголосом, попиваючи лікер. Розмова йде німецькою, французькою, англійською, польською та російською мовами. Міжнародні журналісти, мистці, дипломати?

Відчиняются масивні мосяжні двері. Входить двоє мужчин. Один з них високий, з маркантним обличчям. Рухи обох світового характеру. Цей високий обкидає бистрим оком приявних на залі, і його зір спиняється на парі, що сидить біля буфету. Обидва мужчини сідають теж біля буфету, замовляють віскі і обсервують згадану пару. Міжнародні купці, дипломати, альянтські старшини? Такі ситуації в берлінських барах, не є ніякою рідкістю. Ці й їм подібні люди — це члени невидимої армії, яка олов'яними хмарами тяжить над цим містом. В цій атмосфері порушуються, диригувані невидимою паличкою, різні люди. Один — це звичайний службовець, який свою місячну платню побільшує продажем деяких відомостей. Інші — це втікачі зі Сходу. То знову звичайні подорожні з совєтської зони, які „заробляють" на залізничий білет. А також чужинці, одні за гроші, другі з ненависти до комуністичного режиму, стали членами цієї армії.

Згадана, наприклад, пара за буфетом. Вона — полька він — француз. Обоє аґенти спеці польської розвідки, яка має свій осідок в домі польської військової місії при Шліттерштрассе, таки в західньому Берліні. Така сама чеська „місія" виконує таку саму працю, як і польська а ними обома, як зрештою і всіма з сателітних держав, кермує Москва. Вибагливі ресторани — це накращі місця зустрічей військових старшин — розвідчиків із своїми співробітниками, начальників груп — із своїми аґентами, коротко-шпигунської аристократії.

Діяльність шпигунів, далека від якоїбудь романтики, як це собі часто уявляють ляйки. Вона не знає якихсь бравурних вчинків, бо вони провадять з-правила в руки противника. А крім того аґенти та люди, які зі шпіонажем не мають безпосередньо нічого спільного ,але які з огляду на свій уряд стоять під постійною обсервацією противника, мусять строго держатися правил додержування обережности. І саме така прогалина в системі додержання належної обережности допровадила до схоплення д-ра Лінзе совєтськими аґентами (про що свого часу сповіщала вся преса) .Мешкав він у спокійному місці західнього Берліну, недалеко совєтського сектора. О год 7:30 попросив його якийсь молодий чоловік послужити йому вогнем для папіроски. А коли д-р Лінзе це зробив, дістав сильний удар в голову. З'явилося авто, вискочило двоє людей і за 10 хвилин він уже був в руках аґентів МВД — ССД. А за правилами повинен був д-р Лінзе ,на прохання незнайомого, сягнути до кишені по пістолю. Бо в джунглях Берліну ніякий аґент не дає на вулиці нікому вогню ,ані ніяких вияснень. На тротуарі іде він з-правила в напрямі противному до руху авт. Він щоразу змінює місце своїх сходин та конференцій, вистерігається своїх звичок, не курить чужих папірос, не має свого постійного стола в якомусь льокалі. Він мусить бути великим анонімом ,на вигляд „сірою людиною".

Берлін — це місто, де перехрещуються невидимі шляхи одного з секторів холодної війни. Від кількости робітників у якійсь фабриці, їх соціяльного положення та політичного наставлення, аж до таємниць атомової бомби — всі ці відомості, проходять таємними каналами цього міста. І тому немає нічого дивного в тому, що Берлін, наче велика́нський магнет, притягає до себе шпіонів та аґентів. Американці заступлені розвідкою армії, фльоти ,довірочним відділом міністерства закордонних справ. Англійці мають п'ять стоїх різних централь, які, на відміну від американських та совєтських здецентралізовані. Не залишаються позаду й французи. І навіть т. зв. атлантійський пакт має свою окрему централю шпіонажу.

Це, сказати б, головні партнери холодної війни. Бо поруч них діють Бельгія, Голляндія, Швеція (яка цікавиться головно морськими укріпленнями Совєтів на узбережжях Польщі та саботажами на кораблях), Еспанія і навіть далека Індія. Додаймо до цього такі ж централі Західньої Німеччини, а зокрема знану з них під назвою „бюро Ґелєна", і будемо мати приблизний образ того, що уявляє собою сьогодні Берлін. Треба зазначити, що згадана німецька організація є одною з найкращих (працюють самі німці, в тому числі не мало бувших нацистівських аґентів) і звіти цієї централі займають перші місця на американських урядових столиках. Тому що ця організація найбільше в'їлася в печінки Совєтам та їх спільникам, зачисляються її аґенти до рідкого та грубшого звіря.

Річ ясна, що Совєти і т. зв. німецька демократична республіка мають в цьому самому Берліні такі самі шпіонські централі. Сама лише Східня Німеччина має 60,000 аґентів. Совєти, доцінюючи вагу цього міста для міжнародного шпіонажу, вислали сюди своїх найкращих спеців, пересіяних через не одне енкаведівське сито.

Це все діється за кулісами. Пересічний мешканець Берліну, цього всього не бачить і не чує. І тільки врядигоди крізь якусь щілину цього герметично замкненого світу пролітає скупа відомість у широкий світ.

Нестор

Як Москва загарбала Сінкіянг

Про це оповідає докладно китайський науковець Лі Чанґ (псевдонім) у своїй статті „The Soviet's grip an Sinkiang", вміщеній у поважному квартальнику „Foreighn Affairs" за квітень 1954 року.

Ось головні думки цієї статті:

Сінкіянг — це велика китайська провінція, своїм простором дещо більша як Німеччина, Франція та Англія, разом узяті. Ця країна є багата на різні копалини, як нафта, діяманти, золото, берил, тальк, азбест і гіпс. На східній границі є ще зложища урану.

Сінкіянг межує на заході, північному заході і півночі на довжині коло тисячі миль з совєтським Туркестаном, на північному сході з зовнішньою Монголією, на сході з Китаєм, на півдні з Кашміром, Тибетом і горами Каракорум .Країна ця має величезне стратеґічне значення. Сінкіянг в руках Москви — це клин ,спрямований в серце Азії, дуже болючий для Афґаністану, Пакістану та Індії. Хоч на заході — каже автор — поволі починають розуміти, що червона Москва продовжує в Азії царську політику ,про Сінкіянг фактично в світі мало хто щось знає. В перших фазах загарбання все відбувалося у великій таємниці. Лише згодом, і то дуже пізно, дійшов до зовнішнього світу зміст таємних угод. Навіть недавня угода між Москвою і Мао-Тсе-тунгом відносно Сінкіянґу й великою таємницею обох цих комуністичних держав. Загарбання відбувалося за випробуваною методою. Її складовими частинами були: безжалісний натиск торговельних умов, інтриґи, пропаґанда і зрештою збройна сила. Все це відбувалося під голосні і урочисті запевнення про невтручання.

Рік 1928 був зворотним в історії Сінкіянґу. Цього року вчинено замах на життя губернатора цієї країни Янґ Ченґ - сіна, що правив нею майже 17 років. Хоч він номінально визнавав зверхність центрального китайського уряду, але правив Сінкіянґом згідно з своєю волею і не допускав до нього жадного стороннього впливу. По його смерті почався період громадянської війни і хаосу. Його наслідник Чін Шу-сн звернувся по допомогу до Росії. Він дістав її дуже скоро за такі господарські концесії: 1. Совєти набули право відкрити в чотирьох найбільших містах Сінкіянґу свої торговельні представництва; 2. членам цих представництв, совєтським громадянам забезпечено право вільного руху по території всієї країни; 3. з СССР встановлено телеграфічну сполуку; 4. совєтські торговельні представництва дістали право порозуміватися з СССР безпосередньо через-радіо; 5. на всі товари совєтського походження знижено мито.

Самий факт укладення договору з губернатором провінції, а не з центральним урядом є порушенням суверенітету цієї країни.

У міжчасі, в 1932 році перекинули Совєти до Сінкіянґу 10-тисячну китайську армію, яка, відступаючи від японців з Манджурії, була інтернована в Сибіру. Москва боялася тоді великого росту японської сили на азійському суходолі і не мала певности, чи японці не захочуть зайняти Сінкіянґ. Щоб спинити можливу аґресію японців, Совєти рішили поставити проти них якраз цю китайську армію.

В 1933 році начальник штабу цієї армії, Шенґ Ті-цай, усунув свого попередника і проголосив себе начальником Сінкіянґу. На цьому становищі був він до 1944 року, аж поки його не відкликав національний китайський уряд на інтервенцію ЗДА.

Коли минула безпосередня загроза окупації Сінкіянґу японцями, Москва почала розкладати цю як-не-як поважну китайську армію, бо вона могла внести елементи стабілізації і замирення, а що найважніше — могла в'язати акції та перекреслювати пляни Москви у цій провінції.

З початку деякі генерали відкололися від національної армії. Одного з них совєти намовили піти походом на Урумчі — столицю провінції, забезпечивши його зброєю. Цей маневр осягнув дві цілі: він розколов поважну китайську військову одиницю, а подруге примусив Шенґа, оточеного повстанцями, звернутися до тих же таки Совєтів за поміччю. Семитисячна совєтська армія безпощадно громила тепер повстанців. За цю поміч Шенґ мусів признати Москві 1. виключне право достави совєтських товарів на ринки Сінкіянґу; 2. виключне право на видобуван-

(Закінчення на стор. 4)

Ф. Мелешко

РОДИНА КАНДИБІВ

(Згадки)

(2)

— „Коли, як кажете, цей вірш, витрушений мною з рукава, є добрий, то куди ж би його послати ,щоб надрукували, а головне заплатили? — казав Олесь.

Треба сказати, що Олесь знав собі ціну й ніколи не дозволяв, щоб його вірші друкували за спасибі, заради слави. Про комерційні здібності Олександра Івановича вже згадував якось проф. В. Приходько, і я до того не маю що додавати.

В не друкованій ще третій частині моїх „Трьох поколінь" є такий собі дядько Мартиян, що посварився з сусідом за вербичку на межі. Цілий тиждень поважно приходив він до волости, щоб [illegible] свою скаргу старшині. Підходив аж до дверей, брався за клямку, але дверей відчинити так і не відважувався. Оце мені й пригадалось, коли я одного разу побачив Олександра Івановича, як він стояв на вулиці, навпроти великого будинку чеського Червоного Хреста.

— Чого це ви тут стоїте? — запитав я.

— Та от треба зайти . . . — почав він збентежено. Чомусь не прислали мені за цей місяць допомоги. Треба поговорити . . .

— То йдіть. Чого ж стоїте?

— Та якось не зручно . . . Добре, що ви трапились — ходім .Зайду іншим разом . . .

„Іншим разом" скінчилось мабуть у Олеся тим же, що й у Мартияна. — Допомога ж в розмірі шести сот корон — це мінімальний місячний прожиток — так і пропала. Чому саме те сталося — остаточно я не довідався від Олеся, але рішив цю його страту поповнити. Я мав приятеля, який мені прямо до рук грошей не дав би, але моїй намові піддався. Одного вечора я припровадив його до пивної ,де сидів Олесь. Він витяг із кишень шіст сот корон і сказав:

— Ось маєте, Олександре Івановичу, гроші! Це він, — показав приятель на мене, — умовив мене допомогти вам, як нашому поетові.

— О, дякую! — сказав Олесь. — Це справді для мене дуже велика допомога! При першій можливості поверну вам.

— Подарунки, Олександре Івановичу, не повертаються!

Олесь, розуміється, дуже дякував.

— Признаюсь, я не вірив, що ви всилі будете виконати вашу обіцянку. Ви справді допомогли мені вийти із трагічного становища. Головне нещастя моє полягало в тому, що не мав чим заплатити за помешкання. Стан був такий, що хоч на вулицю виносся. Цієї вашої допомоги я ніколи не забуду і прямо не знаю, як вам віддячитись . . .

Звичайно, я заходив до Кандибів і на помешкання, а тому бачив, як жила ця видатна українська родина. Остаточно вони осілись на кінці східньої частини Праги, на Панкраці, здається під ч. 181. Помешкання мали на першому поверсі, що складалось з сіней, лазнички, просторої кімнати та кухні. Меблі тут були старенькі різноґатункові: двоє ліжок, коло вікна письмовий стіл, припалий пилом, на ньому трохи книжок і якісь квіти. До цього столу поет - батько ,видно, ніколи не сідав. Певно й поет - син не засиджувався за цим столом , бо любив працювати в тихих ,світлих, зимою добре опалюваних чеських бібліотеках — читальнях. Ще стояв посередині кімнати стіл, коло якого часом уся родина Кандибів обідала. Мені ж не раз довелося бути свідком, особливо в раніші години, коли той стіл був тільки перешкодою для господаря. Олександер Іванович був непосидющою людиною. Він же ходив по кімнаті з кінця в кінець, щоразу мусів обминати той стіл.

До кухні ж мені довелося заглядати навіть у діловій справі. Одного разу Віра Антонівна попросила мене зупинити воду, коли зіпсувався кран. Другий раз я мусів проявити хист сажотруса і пічника. На щастя Віри Антонівни, я в цій „бранжі" був справді як фахівець — при своїй плиті дома набрався практики . . .

Ось тут хочу порівняти умовини життя наших двох „буржуазно - націоналістичних" поетів з життям чеського письменника І. Ольбрахта, що недалеко — в Качерові — мешкав у своїй віллі. Траплялось, що я прямо від Кандибів ішов до Ольбрахта. (Вів з ним переговори в справі перекладу його творів на українську мову). Ольбрахтова вілля стояла в долині, в гарному молодому саду. Всередині — пишнота й чистота. Розмову ми вели в його просторій ,добре впорядкованій бібліотеці, або їдальні. Звичайно, запрошувала нас чепурненька покоївка. Коли я після того повертався додому, чи знову таки заходив до Олеся, то наші еміґрантські мешкання здавалися ще сумнішими, а життя ще мізернішим . . .

Віра Антонівна вже тоді, коли мені довелося з нею познайомитися, була літньою жінкою. Виглядала вона старшою за Олександра Івановича. Висока, суха, зі сивою головою. За фахом — гімназійна вчителька французької мови. Вже тоді, коли я почав до них учащати, була без посади. Провадила своє мізерне господарство, ніколи ні на що не нарікала і жила виключно для двох поетів — чоловіка і сина, що ніколи не трималися дому.

Коли Олександер Іванович не пускався в мандрівку ще вдосвіта, то тільки тому, що чекав на листоношу. Але дочекатися його в хаті не вистарчало йому терпеливости. Виходив на вулицю і вже там підстерігав листоношу .

Листування провадив Олесь широке. Листи писав короткі, непоетичні — переважно ділового характеру — в справі друкування своїх творів.

(Закінчення буде)

ЯК МОСКВА ЗАГАРБАЛА СІНКІЯНГ

(Закінчення зі стор. 2)

ня золота і нафти; 3. право держати в Сінкіянгу необмежену кількість совєтських експертів і робітників. Одним словом Шенг погодився віддати провінцію в цілковиту залежність від Москви. Одногасно йшла дуже гостра кампанія проти англійців, яка закінчилася тим, що в березні 1939 р. всі англійські та індійські купці залишили все своє майно і виїхали.

Совєтські „д о р а д н и к и" Шенга осягнули повну контролю над усією країною. Без їх згоди не можна було навіть виставити чи зреалізувати звичайного чека.

Зорганізована на совєтський лад таємна поліція перетворила Сінкіянг у поліційну державу. Кожного дня зникали цілі гурти людей. Китайський начальник почти в Урумчі дав покійному шведському подорожникові Свен Гедінові таку пораду: „Не звертайтесь самі до нікого — нехай інші до вас звертаються. Слухайте, але вдавайте байдужність .Не вірте нікому, бо всі тут брехуни, шпигуни, донощики та зрадники". Вершком облуди була заява Молотова на 7-му з'їзді совєтів: „Ще залишається мені сказати пару слів про наклепницькі вістки про совєтизацію Сінкіянгу. Я вважаю за потрібне піднести тут з притиском нашу дійсну політику супроти Китаю. Совєтський уряд вважає, що захоплення чужої території є несумісне з його політикою". Ця заява була відповіддю на заяву міністра закордонних справ Гіроти в японському парляменті дня 22 січня 1935 року про те, що совєти цілковито заволоділи Сінкіянгом. Центральний китайський уряд протестував при різних нагодах проти поступовання Москви в Сінкіянгу, але безуспішно.

В 1937 році Японія напала на Китай, тоді ця країна підписала з Совєтами угоду про взаємний ненапад. І якраз тоді, коли Китай був у смертельному змагу за своє існування, Совєти щораз наявніше опановували цю китайську провінцію.

Прийшла друга світова, а з нею і німецько - російська війна. Совєтські армії підступали на Кавказ і здавалося що совєтській владі приходить кінець. Шенг вирішив зірвати зі Совєтами і віддати себе і провінцію назад під зверхність центрального китайського уряду .Він написав до Молотова листа, в якому зазначив, що Сінкіянг є складовою провінцією китайської республіки, і тому він у всіх справах, що стосуються цієї провінції ,повинен звертатися до китайського уряду, а не до нього. Дуже нерадо погодилася на це Москва. В роках 1942 - 1943 відбувся цілий ряд конференцій совєтського амбасадора Панюшкіна в столиці китайської республіки в Чункіні, з яких одначе нічого не вийшло. Китайський уряд, не зважаючи на дуже скрутне положення, в якому опинився Китай внаслідок війни з Японією, не мав жадної охоти признати совєтам якінебудь концесії у своїй провінції. Далі Шенг зробив ще рішучіший крок: одним розчерком пера він скасував усі господарські та політичні концесії, які набули Совєти, і наказав, щоб усі совєтські концесіонари та робітники покинули Сінкіянг, виарештувавши місцевих комуністів та їхніх симпатиків.

Відступ Москви зі Сінкіянгу був, одначе, тимчасовий. Коли вже зближався розгром нацистівської Німеччини, Совєти почали знову думати про поворот у Сінкіянг. Перші кроки в цьому напрямі були дуже несміливі. Панюшкін нагадав, що Совєтам належиться коло двох мільйонів долярів за будинки і копальняні споруди. По кількамісячних переговорах, китайський уряд заплатив Совєтам 1,700,000 долярів. Це було на початку 1944 року. Розгром Німеччини ставав уже певним. Москва рішила вернутися у Сінкіянг. Вона викликає у різних частинах провінції повстання і встановлює маріонеткові льокальні власті, які визнають все, чого Москва забажає. Аранжовані повстання дуже часто не мають нічого спільного з тубільчою людністю. „Повстанці" виступають в уніформі червоної армії і говорять по-російськи.

Переговори з китайським урядом велися до серпня 1949 року і були безуспішні. Врешті військові та цивільні провідники Сінкіянгу, з наказу Москви, зірвали свої підданські вузли з китайською республікою і перейшли до комуністів. Візита Мао Тсетунга в Москві закінчилася китайсько - совєтським договором приязни і взаємної помочі. 27 травня 1950 р. укладено дві умови, змісту яких не подано до загального відома. Певно, що в цих умовах є дещо й про Сінкіянг, але вони в нічому не змінили політичної і господарської залежности цієї провінції від Москви. З індійських джерел відомо, що Совєти накинули комуністичному Китаєві ще третій таємний договір, яким признано Москві виключне право видобування , урану. Місце добування означено замкненою територією, до якої доступ мають тільки совєтські інженери та робітники. Видобутий уран доставляють до совєтської атомової фабрики в Азії. Щоб краще використовувати мінеральні багатства Сінкіянгу, рішено побудувати залізниці ,які мали б сполучення з совєтськими магістралями. Деякі з них вже побудовані.

На цьому закінчує китайський автор свій опис загарбання Сінкіянгу ,не подаючи від себе ніяких коментарів. Одначе з наведених , сухих фактів, що стосуються одної тільки провінції ,не згадуючи про Зовнішню Монголію, Танна - Туку ,про господарські та військові привілеї Москви в Манджурії, Порт Артузі і Дайжені — видно, що всі ці справи й вже тепер величезним обтяженням у взаємних між цими двома комуністичними державами. Щоб китайські комуністи і китайський нарід не мали ні часу, ні можливости думати про свої провінції, загарбані північним сусідом, Москва штовхає їх в противному до себе напрямі — на здобуття Кореї та в напрямі найменшого опору — як це було з відібранням Тибету з англійської сфери впливів чи на війну в Індо-Китаї, що є в сфері впливів Франції. Але ці заходи Москви є тим часові і короткотривалі. Скорше чи пізніше Китай зажадає від Москви своїх загарбаних провінцій і напевно їх відбере.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ВІСТІ УККА

1. На засіданні Екзекутиви Українського Конґресового Комітету із співучастю членів Комісії Публікацій та Інформацій, що відбулося в п'ятницю, 6-го серпня ц. р. устійнено текст меморіялу, що його подасть Український Конґресовий Комітет у справі політики Американського Комітету Визволення від Большевизму. На цьому ж засіданні:

Ухвалено проголосити вияснення про становище Українського Конґресового Комітету до співпраці українських науковців з Американським Комітетом для Визволення від Большевизму, чи його Інститутом Вивчення Історії й Культури СССР;

обрано Комісію підготови матеріялів для Конґресової Комісії Репр. Ч. Керстена під керуванням Генерального Дорадника Українського Конґресового Комітету адв. Михайла Пізнака. Нарада цієї Комісії відбулася 10-го ц. м. — чергова визначена на 13 ц. м.;

ухвалено $400 — дотації на видавання Бюлетеню „Все-Американської Конференції для Поборювання Комунізму", що виходить під назвою „Фрідом Фектс";

прийнято до відома звідомлення представників Українського Конґресового Комітету на Конференції Колґейт Університету в Гемилтоні, Н. Й.; це звідомлення вислано для проголошення в пресі;

вислухано звідомлення голови Українського Конґресового Комітету, проф. Л. Добрянського, про його працю у Вашинґтоні, з якої треба згадати м. ін. умовлений на другу половину вересня виступ у телевізії з Сенатором Ферґусоном, конґресменами Керстеном, Восбей і Мик, чергові кроки в справі Резолюції ч. 58, про Резолюцію сенатора Александра Смита в справі літератури визвольної боротьби неросійських народів, про розмови з сенатором Дженнером у справі тактики комуністичної агресії та про справу відбиток з Конґресових Протоколів.

2. Чергове засідання Екзекутиви Українського Конґресового Комітету визначене на 19 серпня ц. р. Апеляційна Рада збереться 20 серпня.

3. Голова Українського Конґресового Комітету проф. Л. Добрянський вислав конґресменові Т. Майхровичеві, демократові із стейту Мишиґен, письмо, в якому насвітлив ставлення українців до відомої його резолюції в справі визволення Польщі, підкреслюючи, що віднова волі й незалежности Польщі зумовлена відновою волі й незалежности України і інших, неволених Москвою країн.

4. Відділ Українського Конґресового Комітету в місті Ню Гейвен, стейту Коннектикет, видав — шапірографним виданням „Бюлетень". У ньому змальована праця Відділу, його Екзекутиви, зокрема ж зілюстрована жертвенність громадянства для Українського Народного Фонду за 1953 і попередні роки. Видання — добрий приклад для усіх Відділів, що досі таких бюлетенів не видавали. Ню Гейвен у групі тих, що видають.

5. Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Філія Українського Конґресового Комітету — в Ню Йорку, влаштовує в неділю 19 вересня ц. р. в залі Менгеттен Сентер в Ню Йорку Велику Політичну Маніфестацію з нагоди 300-ліття Переяславського Договору, з участю українських організацій Метрополії й Округи.

6. Централя Українського Конґресового Комітету отримує від окремих громадян листи в різних справах з проханням вияснення, чи відповіді, або інформації. Щоби на все те відповідати — треба, щоби автор був в евіденції зорганізованої в рямках Українського Конґресового Комітету Америки нашої спільноти. Таке впевнення можливе тоді, коли автор є платником Національного Датку до Українського Народного Фонду і вписаний у його картотеці. Тому просимо в листуванні до Централі, коли є вимагана відповідь, зазначити, в якій місцевості був уплачений автором листа Національний Даток. Бо бувають випадки, що в місцевості, де автор пише листа, його вплата не записана.

7. Наступний, VI Конґрес Американських Українців, відбудеться в травні наступного року в Ню Йорку.

Бажано, щоби на ньому були заступлені всі місцевості і всі Установи та Організації.

Передумовою участи в Конґресі — є членство в організаційній системі Українського Конґресового Комітету.

Тому всі Установи й Організації, що досі ще не є членами Українського Конґресового Комітету — повинні стати членами. Всі інформації й формулярі можна отримати в Централі або у Відділах.

Ті ж, що вже є членами — повинні вже тепер поладнати справу членських вкладок та все, що пов'язане з правом вислання Делеґатів на Конґрес.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Громадський вчинок.

Минулої неділі, 15-го вересня, діти і брати відомих наших громадян Івана і Марії Галичин, влаштували їм у родинному гурті в домівці Т-ва „Дністер" відповідну імпрезу з нагоди чверть сторіччя їхнього подружжя. При цій нагоді Ювіляти і гості, на заклик п-ні Катерини Ляльки, склали свої пожертви на народні цілі. Пожертви зложили: по $10: Ювіляти Іван і Марія Галичин, п. Малетич; по $5: п. Дмитро Галичин з дружиною, п. Иосип Галичин (брат) з дружиною, п. Иосип Галичин (син) з дружиною, п. С. Лялька з дружиною, п. Н. Куницький з дружиною; по $2: п. І. Брода з дружиною, п. Ф. Брода з дружиною, п. М. Кушнір з дружиною, п. Г. Гаймер з дружиною і п. А. Перетятко з дружиною. Разом $65.00 переслано до Народного Фонду УКК.

Йонґставн, Огайо

Український День.

В неділю, дня 1 серпня ц. р., відбувся у нас, стараниям Відділу УККА для м. Йонґставн та околиці та при співучасті Відділів УККА з Воррен, Огайо і Шерон, Па. та Ню Кесл, Па., Український День, який був достойною та успішною репрезентацією всеї української групи нашої околиці. На це річне свято, вже 24-те з черги, прибула масово не лише місцева українська громада, але також численні гості з ближчих та дальших місцевостей, щоби спільно заманіфестувати свою приналежність до української народної спільноти та свою відданість українській справі, складовій частині боротьби вільного світу проти комунізму.

Свято відкрив короткою промовою голова місцевого Відділу УККА п. Ю. Присташ, який також привітав усіх присутніх, а зокрема американських гостей та гостей з братніх Відділів УККА. Театральна артистка п-і В. Стахурова відспівала в супроводі фортепіяну Американський Гимн, після чого майстер церемонії, адвокат М. В. Косач, попросив до слова конґресмена з нашого дистрикту п. М. Кірвана. З американських гостей промовляли ще мейор сусіднього міста Кемпбел п. М. Ковач та йонґставнський міський суддя п. Ф. Франко. Губернатор стейту Огайо п. Ловші та мейор міста Йонґставну п. Крайжан надіслали привітальні та оправдуючі їхню неприсутність письма, які відчитав адв. М. В. Косач. Головну, дуже добру, українську промову виголосив делеґат Централі УККА, адв. Р. Смук з Шікаґо, Ілл. Його промова дуже припала до серця всім присутнім та була часто перериване бурхливими оплесками переповненої залі. Бесідник також передав присутнім привіт Централі УККА, голови УККА проф. Л. Добрянського та містоголови УККА, Д. Галичина. Оплесками прийняли присутні також слова адв. Смука, якими він висловив признання та подяку голові місцевого Відділу УККА п. Ю. Присташеві за його віддану, невтомну та жертвенну працю.

Другим українським промовцем був інж. М. Комічак з Питсбурґу, Па., який свою добре продуману промову виголосив частинно по українськи а частинно по англійськи. Він передав присутнім привіти від філії УККА для Зах. Пенсилвенії та від Централі Народної Помочі в Питсбурґу, Па.

Поодинокі промови були переплітані співочими точками програми. Хор Відділу Т-ва „Самопоміч" в Йонґставн, О., під вмілою диригентурою мґр. М. Жмуркевича з Воррен, О., заспівав дві пісні на початку програми („Широке поле" і „Коломийка") та пісню „Для України ми живемо" в супроводі фортепіяну під кінець програми. П. Ф. Гаргай, тенор та п. М. Цпиль, баритон, відспівали дуже гарно дуети: „Де ти бродиш моя доле" та „В гаю зеленім". Крім цього була дуетова сцена з опери „Запорожець за Дунаєм", яку знаменито виконали театральна артистка п-і. В. Стахурова (Одарка) та п. М. Штиль (Карась).

П. А. Радь продеклямував з чуттям вірш Г. Д у б р і в н о ї „Фраґмент".

По короткім кінцевім слові п. Ю. Присташа, який подякував усім, хто причинилися до влаштування цього свята, всім виконавцям програми та учасникам свята, закінчено цю частину Українського Дня відспіванням Українського Національного Гимну.

Цікавою і дотепною спортовою програмою, яка відбулася під вільним небом, проводили члени Святочного Комітету: пп. М. Мушинський, П. Ліщак та І. Павловський.

Смачний буфет находився під дбайливим проводом п-і М. Періг, а відсвіжуючі напої подавали члени Відділу Т-ва „Самопоміч" під проводом п. М. Миховича та п. М. Штиля. П. Д. Войтович та п-і Ю. Войтовичева зайнялися продажем білетів. Знана і люблена аркестра братів Земків приґравала до танців, які тривали до пізньої ночі.

Ціле це свято було незвичайно вдалим, причинилося до підйому народнього духа і дало численним учасникам повне вдоволення. Святочний Комітет на чолі з головою п. Ю. Присташем, вложив багато праці та труду, але за це може бути вповні задоволений так моральним як і матеріяльним успіхом. Чистий дохід, около 1,200 долярів, є в цілості призначений на цілі Українського Народного Фонду при централі УККА.

Д-р Роман Стахура.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

Мічелл закидає урядові корупцію

Шікаґо. — На 77-ій Річній Конвенції Товариства Американських Адвокатів виникла дискусія між головами крайових комітетів обох партій, — Ліонардом В. Голлом, головою Республіканського Крайового Комітету і Стіфеном А. Мічеллом, головою Демократичного Крайового Комітету. Голл заявив, що республіканський уряд вичистив корупцію в уряді, яка заіснувала була там під час демократичних урядів і закликав, щоб хтонебудь міг тепер довести, що в теперішньому уряді є якісь знаки корупції під час півторарічного республіканського урядування. Після цього зголосився до слова голова Крайового Демократичного Комітету Мічелл, який твердив, що президент Айзенгавер наказав Комісії Атомової Енерґії без конкурсу заключити контракт на доставу електричної енерґії з фірмою свого приятеля, хоч інші фірми проєктували давати електричну енерґію новій будованій фабриці атомової енерґії за ціну 90,000,000 долярів, — згл. 140,000,000 менше. Так сталося, казав Мічелл, що директором цієї фірми є близький приятель президента Айзенгавера — Боббі Джовнс, з яким президент грає в ґольфа в Оґесті. Джовнс назвав твердження Мічелла „смішним", а секретар Білого Дому, Джеймс Гаґерті відмовився дати вияснення в цій справі.

Почались наради Генеральної Асамблеї Світової Ради Церков

Івенстон, Ілл. — Почались наради Генеральної Асамблеї Світової Радя Церков, на які прибули представники від 161 деномінації з 48 країн, разом 1,600 делеґатів. В Богослужбі, що відбулась першого дня, взяли участь 125 тисяч осіб з стейту Іллиной та інших сусідніх стейтів. Цю організацію засновано 1948 року в Амстердамі в Голляндії, і до неї належать протестантські і православні Церкви, між ними й такі, як Церква на острові Кипр, Коптійська Церква в Єгипті, Несторіянська Церква на Середньому Сході, Мар Тома Сирійська Церква в Індії, початок яких сягає перших віків по народженні Христа. В своїй проповіді єпископ Оксмен заявив, що не можна Святого Письма утотожнювати з жадною історичною політичною, соціяльною або економічною системою, бо Євангелія стоїть понад ними всіма. „Христової Євангелії, сказав єпископ Оксмен, не можна знайти в книзі Адама Смита „Багатство народів", ані в „Капіталі" Карла Маркса. Її треба шукати в апостолів св. Матея, Марка, Луки і Йоана, в Апостольських Діяннях, в Листах апостолів і в Апокаліпсі св. Йоана. Цей методистський єпископ заявив, що замало виступати проти комуністів та їх жахливої диктатури. Треба прагнути до того, щоб не було жадної експлюатації людини людиною, щоб створити безклясове суспільство, краще, ніж про це говорять комуністи.

Справу сен. МекКарті вирішать перед 1 жовтня

Вашингтон. — Голова окремої Сенатської Комісії Артур В. Воткінс заявив, що справу обвинувачень проти с е н а т о р а Джозефа Р. МекКарті комісія зможе вирішити найвчасніше перед 1 жовтня цього року, коли можна буде видати про неї звіт. Але два впливові сенатори, республіканський провідник Сенату сенатор Вільям Новленд і голова Республіканської Політичної Комісії в Сенаті сенатор Гомер Е. Ферґусон, заявили, що це буде надто пізно, бо тільки один місяць перед виборами, і тоді буде важко скликати Сенат на окреме засідання, щоб він міг прийняти або відкинути цей звіт. Сенатор Воткінс думає почати переслухання в справі закидів сенаторові МекКарті аж 30 серпня, коли зможуть зізнавати ті три сенатори, які оскаржують сен. МекКарті: Ралф Фляндерс, Дж. Вільям Фулбрайт і Вейн Морс. Давніше сен. Воткінс сказав, що ці три сенатори не оскаржували б сен. МекКарті, коли б не мали яких доводів на те, в чому його обвинувачують.

Від 1 серпня — 25 убитих в Марокко

Фез. — Колишня прастара столиця Марокко, Фез, стала вогнищем протифранцузького спротиву в Північній Африці. Ситуація в Марокко інша, як в Тунісії, бо в Марокко внутрішньоарабські відносини загострилися на тлі релігійному і на тлі відношення до султана. Криваві демонстрації у Фезі відбувалися з вимогами повороту до краю колишнього султана Юссефа, що його французи вивезли. У цих демонстраціях згинуло від 1 серпня ц. р. 25 осіб, не рахуючи десятків ранених. В останню неділю французький чужоземний леґіон силою 2,500 вояків вмаршував 8 колонами крізь 8 брам до арабської дільниці Фезу, де в лябіринті вузьких вуличок живе 140,000 арабів. Водночас гучномовці заповіли, щоб усі жителі не виходили з своїх помешкань і зберігали повний спокій. Після обсадження всіх найважливіших пунктів у дільниці — переведено в домах ревізії й арештовано 125 осіб із списку 180 душ, що його склали французи на основі даних, одержаних від своїх інформаторів. В цій військовій акції не було — покищо — кровопролиття.

Арабсько - жидівські „інциденти" продовжуються

Каїро. — Єгипетський уряд запротестував перед мішаною військовою комісією, яка наглядає за додержанням умов перемир'я, що ізраїльські вояки переступили єгипетський кордон, висадили в повітря водну стацію і вбили жінку. Ізраїльська р а д і о в и с и л ь н я призналась, що це ізраїльські вояки висадили єгипетську водну стацію, але зазначила, що це зроблено „у відплату" за подібний вчинок арабів в минулому тижні на ізраїльській території. — Тим часом в Ізраїлі настала криза уряду: одна з чотирьох партій, які піддержують уряд Моше Шаретта, сіоністи, заявили, що виступають з коаліції і відкликають своїх міністрів.

Міні гостро критикує англійців за візиту до Москви

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Американської Ф е д е р а ц і ї Праці, Джордж Міні, гостро критикував членів англійської Партії Праці — Етлі, Бевена, Філіппса та інших за те, що погодилися їхати до Москви і комуністичного Китаю. „Це направду великий дивогляд, сказав Міні, що провідники політичної організації, основою програми якої є демократичні ідеали справедливости та людської волі, хочуть нав'язати приязний контакт з головою диктаторської, тиранічної держави, яка багато зробила в тому напрямку, щоб знищити право і волю мільйонів людей".

ЗАКЛИК

У. Н. ФОНДУ

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В З. Д. А.

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНКИ!

Українськой Народний Фонд вступає в п'ятий рік свого існування.

В минулому році до Н а р о д н о г о Ф о н д у вплинуло $117,229.66.

Контрольна Комісія перевела ревізію і ствердила справність і точність рахівництва.

Перед нами — новий рік праці.

Починаючи її, киньмо погляд на минуле.

Жертвенність національно-свідомого й політично зрілого українського громадянства в попередньому часі уможливила значні й важливі осяги у всіх головних ділянках нашого національного життя.

Зокрема в останньому році треба відзначити ш и р о к у інформаційну та видавничу діяльність Українського Конґресового Комітету. Крім видання і розсилки публікації — „Україна в описах і коментарях чужинців", було поширено майже 10,000 примірників „Українського Квартальника", 100,000 прим. „Українського Бюлетеню" і тисячі інших поважних видань про Україну.

Всі ці видання дістали найвидатніші політики, наукові й громадські діячі, редакції та бібліотеки як в З'єдинених Державах Америки, так і по цілому світі.

В минулому році було звернено окрему увагу і проведено спеціяльні акції в справі большевицького народовбивства на Україні. З тією метою поширено десятки тисяч брошур та інших видань про нищення наших людей в таборах рабської праці, про масакру у Вінниці, про Великий Голод в Україні, про народовбивство взагалі, сотні плякатів і понад мільйон пам'яткових голодових марок та понад 150,000 відбиток із конґресових рекордів Американського Конґресу у Вашинґтоні.

Поруч з цією діяльністю, осягнуто великий поступ на сутополітичному фронті, бо, окрім власних засідань, нарад, маніфестацій, виступів перед різними комісіями Американського Конґресу, у телевізії і в радіо, представники Українського Конґресового Комітету брали активну участь у різних політичних акціях впливових американських організацій, як у Вашинґтоні, так і в інших місцевостях та влаштовували конференції з репрезентантами національних груп поневолених народів.

А все це лише частина тієї праці, що її виконував Український Конґресовий Комітет завдяки існуванню Українського Народного Фонду. Тому кожний платник Національного Датку і кожний жертводавець може з повним вдоволенням сказати собі, що й він причинився до зросту й успіху української справи.

Український Конґресовий Комітет на цьому місці складає всім платникам Національного Датку і жертводавцям Українського Народного Фонду щиру подяку й признання. Одночасно Конґресовий Комітет пригадує, що найвищі керівні органи українців у З'єдинених Державах Америки, як П'ятий Конґрес Американських Українців, річні збори Краєвої Ради та Рада Директорів, у своїх резолюціях та постановах закликають всіх громадян українського роду, без уваги на те, до якої організації вони належать та без уваги на свої політичні симпатії чи переконання, включитися в загальну жертвенність і складати Національний Податок чи пожертви на Український Народний Фонд.

Бо лише ця загальна жертвенність забезпечить і надалі працю Українського Конґресового Комітету, скріпить авторитет українського імени перед вільним світом і створить підстави для нашого остаточного успіху.

Тому, починаючи, з Божою поміччю, п'ятий діловий рік Українського Народного Фонду, Конґресовий Комітет закликає своїх громадян, щоб *с е р е д с в о є ї п р а ц і*, своїх успіхів та добробуту, не забували про загальну справу й пам'ятали, що наші брати й сестри з поневоленій Україні надіються на нас та очікують від нас помочі й підтримки в тяжкій боротьбі за ВОЛЮ і НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

Український Конґресовий Комітет проголошує загальну збірку Національного Датку на 1954 рік!

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ:

Проф. Лев Е. Добрянський, голова;

заступники голови: Д. Галичин, Т. Миник, Ст. Сприньский, М. Дуткевич, О. Лотоцька.

Осип Лисогір, касир.

Секретарі: А. Батюк, І. Білинський.

С. Ярема, екзекутивний директор.

М. Пізнак, генеральний директор.

Ню Йорк, серпень 1954 року.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

ВСЯЧИНА

ОДЯГ, В ЯКОМУ ХРЕСТИЛОСЯ 29 ДІТЕЙ

Пані Джеральд Н. Дарлінг з Ютіки, Н. Й., зберігає в своїй родині одяг, в якому досі охрещено 29 дітей. Першим був охрещений в цьому одязі брат пані Дарлінг, а було це 59 років тому. Вона дбайливо зберігає цю родинну пам'ятку, зашиваючи її після кожного вжитку, щоб вона не полиняла. Ця сорочка має ірляндські торочки і вона довга аж по кістки.

НЕ ХОЧУТЬ СКАСУВАТИ 300-РІЧНУ ЕКСКОМУНІКАЦІЮ СПІНОЗИ

Бувший ізраїльський прем'єр Давид Бен-Гуріон надрукував статтю, в якій домагається скасувати 300-річне виклятття славного філософа Баруха де Спінози, якого екскумунікувала 1656 року Португальська Жидівська Громада в Амстердамі за його філософічні думки. Але провідники жидівської громади в Амстердамі заявили, що не можуть цього зробити, бо „жодній рабіні не має права змінити рішення попередних рабінів, хіба, що він був би більший знанням і мудрістю". Але жидівська традиція дтверджує, що жидівські духовні провідники завжди люблять заявляти таке: „Я не вважаю себе мудрішим за тих, які були переді мною".

8-РІЧНИЙ ХЛОПЧИК НАМАЛЮВАВ „МОДЕРНУ" КАРТИНУ

Музика Ронелд Аллін із Бірмінґгему в Англії казав свому 8-річному синові щось намалювати. Батько потайки заніс цю картину на мистецьку виставку саме перед її відкриттям і завісив „твір" свого сина на стіні. Ця картина висіла на виставці, і її вважали за „модерний" твір, на якому намальована русалка...

ВИВЧАЮТЬ, ЧОМУ ЛЮДИ КУРЯТЬ

Тютюнова промисловість зорганізувала окрему комісію, яка має вивчати, чому люди курять та визначити вплив куріння тютюну на здоров'я людей. На чолі цієї комісії стоїть д-р Кларенс Кук Літел. Її зорганізовано після того, як почали ширитися голоси про зв'язок між курінням тютюну і пістряком легенів та недугами серця. Головно мають вивчати всі додатки, яких вживають до препарації тютюну. Д-р Кук Літел пояснив, що праця цієї комісії потриває довший час і вона причиниться до виснення причини, чому люди курять та який вплив куріння тютюну на здоров'я людини.

НЕ НАДАЮТЬ ІМЕНИ АДОЛЬФ

В Німеччині зроблено статистику і стверджено, що між Реном і Ельбою майже ніхто не надає своїй дитині імени Адольф, хоч впродовж 12-річного панування Адольфа Гітлера це прізвище було найпопулярніше в „тисячорічному" Райху".

ЗМЕНШУЄТЬСЯ ЧИСЛО СМЕРТНИХ КАР У ЗДА

Федеральне Бюро для справ в'язниць у ЗДА повідомляє, що в цій країні постійно зменшується число смертних кар. Воно твердить, що присуд до смертних кар в минулих роках відстрашує злочинців. Пересічне число смертних кар у 1930-х роках становило 166, а в сорокових роках воно зменшилось до 128. В перших роках п'ятдесятих років воно виносить тільки 83 річно. В 1935 року 199 злочинців засуджено до смертної кари, а 1953 року тільки 62.

СТОЛІТТЯ КАНАДІЙСЬКОЇ СТОЛИЦІ ОТТАВИ

Цього, 1954, року канадійська столиця відзначає сторіччя свого існування. Міські святкування триватимуть від липня 1954 року до 30 червня наиближчого року.

Посмертні Згадки

МАРІЯ ЛЕСНЯК, довголітня членкиня 130 відділу УНСоюзу в Нью Йорку, упокоїлася в Бозі по довгій й тяжкій недузі дня 9-го серпня 1954 р., на 55 році життя. Покійна походила зі села Підвисоке, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Івана і двоє дітей — замужну Віру і сина Івана. Похорон відбувся в п'ятницю, 13-го серпня о год. 9:45 з похоронного-заведення П. Яреми до церкви св. Юра, звідки після Служби Божої тлінні останки відпроваджено на цвинтар Alwy, Maspeth, L. I., при співучасти Родини, Приятелів і Знайомих. — В. Й П.!
Гр. Лучанко, секр.

ЛУКА КІТ, член Т-ва „Українська Січ", відд. 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., помер в середу, 11-го серпня, 1954 р. Покійний народився 1884 р. в Підгайцях, Зах. Україна. В ЗДА жив 56 років. Був дуже активним членом Т-ва „Українська Січ" та багатьох інших українських організацій в Сиракюзах. Полишив у смутку дружину Анелю, чотири замужні дочки: Естеру, Марію, Михайлину і Гелену, двох синів Миколу і Петра, сестру Т. Каменюк, 14 внуків та дальшу рідню. — В. Й. П.!
Н. Клусик, фін. секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МИЛВОКІ, ВИСК. — Т-во ім. Івана Франка відд. 103 повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, 21-го серпня, о год. 7-ій веч. в церковній залі Cass St., і Washington. Проситься прийти і заплатити свої вкладки бо в противнім разі довгуючі члени будуть суспендовані без різниці чи він новий чи старий член. — В. Колодрубець, предс.; К. Герис, секр.; П. Стецик, кас.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відд. „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 21. серпня, в приміщенні при 33 E. 7-а вул. (II. пов.). Пригадуємо всім членам обовязок взяти участь в зборах, бо є багато справ до полагоднення. — С. Кучма, предс.; В. Калина, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата відд. 217, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, о год. 2-ій попол., в парафіяльній залі. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах. — В. Колодзінський, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Деркач, кас.; В. Гречух, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Чорноморської Січі, відд. 14, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в понеділок, 23. серпня, о год. 8-ій веч., в Січовім Домі при 506 — 18th Ave. Проситься всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки бо інакше будуть суспендовані. — М. Васараб, предс.; М. Демків, кас.; М. Н. Отрок, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. серпня о год. 7:30 вечором, в У. Н. Домі 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 252, відбудуться в неділю, 22-го серпня, о 12-ій год. в полудне у залі при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти. — Когут, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая відд. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го серпня, в церковній залі при Філмор і Онейда вул., зараз по сл. Божій. Уряднники полагоджують справи також і в 4-ту неділю в згаданім часі і залі. Проситься усіх членів приходити на збори і сповнити свої обов'язки, бо в противнім разі будете суспендовані. Члени суспендовані, якщо вирівняють свої вкладки будуть приняті назад. Рівнож просимо зголошувати своїх знайомих в ряди УНСоюзу. — І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка відд. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу дня 21 серпня о год. 7-ій веч., в домі Товариства У. А. Горожан під ч. 847 Норт Френклин вул. Проситься членів прибути. Члени, що платять півріччю вкладки, мусять заплатити свої вкладки. Секретар буде урядувати від год. 6-ої і кожний має нагоду полагодити свою справу. — С. Чорномаз, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 281 відбудуться в п'ятницю, 20-го серпня, о год. 8-ій веч., в У. Н. Домі 33-35 Вест 19 вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, маємо важні справи до полагодження. — І. Довгань, предс.; Я. Чаврів, кас.; П. Бачинський, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Відділ 277, повідомляє, що черговi місячні збори відбудуться в суботу, 21-го серпня, о год. 7-ій веч., в бічній домівці Укр. Ам. Гор. Клюбу на Whitmore St. Будуть подані інформації про дуже корисні, нові роди обезпечення для молоді. Для загодних членів уряд буде приймати вкладки також в неділю, 22-го серпня, між малою і великою Службами Божими на залі церковній. Проситься задовжених членів вирівняти свої залеглості. — Управа.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 156, повідомляє, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 20-го серпня, точно 8:30 веч., в громадському домі. Просимо всіх членів, щоб були присутні, бо є важна справа до вирішення: виїзд на Союзівку. — В. Новак, секр.

РОЗШУКИ

Пошукую Степана **КОНИКА**, походить з Галичини. Приїхав до Америки з Німеччини 1949 р. Хто знав би про нього, або сам, прошу зголоситись до:
SERGIE MAKARENKO
c/o N. Moroff
Brick-Yard Rd. Freehold, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3326. Злі новини.

Відчинивши двері вкінці вузького пустого коридору, Рондар ввійшов у темінь.

— Джейн прислав вістку, — прогарчав Рондар. — Коли ви були в королеви, Гемнона, Тудоса і інших заарештовано з наказу Немони.

— Взяли також доньку Тудоса, Дорію, — продовжував він. — Вона має завтра згинути в кратері вулкану Каратору.

— Де тримають Дорію? — запитав Тарзан. — Там, — вказав Рондар на тьмане вікно. — Її добре стережуть.

Ставайте членами УНСоюзу, а тим самим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!